

Versterkte energiewetgeving voor elk bedrijf

Vandaag staat energie bovenaan de agenda. De sterk gestegen prijzen voor gas en andere fossiele brandstoffen zijn daar natuurlijk de oorzaak van, maar ook de wetgeving rond energie evolueert voortdurend. Meer dan ooit is het nodig om deze als bedrijf te volgen.

De laatste jaren zagen we reeds een gestage toename van de wettelijke verplichtingen voor bedrijven omtrent energiebesparing en energietransitie, weg van fossiele brandstoffen. Deze waren vooral gericht op energie-intensieve ondernemingen en op nieuwbouwprojecten. Sinds kort zien we deze wettelijke verplichtingen ook uitdeinen naar alle bedrijven én naar bestaande gebouwen.

Op 31 augustus '22 is een wijziging aan het energiebesluit gepubliceerd, die belangrijke gevolgen heeft voor elk bedrijf. In deze en volgende milieufiche geven we een overzicht van wat voor u relevant kan zijn.

Algemeen

Het 'Verzamelbesluit Energie van 8 juli 2022' (BS 31.08.2022) omvat de uitvoering van een aantal klimaat- en energiebeslissingen uit het regeerakkoord en de visienota in het kader van 'Fit for 55' van 5 november 2021. Deze zijn op hun beurt gebaseerd op het Europees Energie- en Klimaatbeleid, met name de richtlijn 2010/31/EU (energieprestatie van gebouwen), de richtlijn 2012/27/EU (energie-efficiëntie) en de richtlijn 2018/2001/EU (ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen).

Met dit besluit krijgen ook een 1500-tal niet-energie-intensieve ondernemingen verplichtingen tot het uitvoeren van rendabele of no-regret maatregelen ter verbetering van hun energie-efficiëntie.

Tevens wordt verder gebouwd aan verplichtingen omtrent de energie-efficiëntie van gebouwen, zodat ze stap voor stap voor alle gebouwen gaan gelden, ook bestaande gebouwen. Maar hierover meer in volgende milieufiche.

Deze milieufiche vat de versterkte energiewetgeving rond **energieaudits- en -balansen** samen. We verwijzen ook naar onderstaand schema ter verduidelijking.

Energieverbruik anders berekenen

Drempels volgens finaal i.p.v. primair energieverbruik

Het eerste wat u moet doen is uw **jaarlijks finaal energieverbruik berekenen, zodat u weet in welke categorie u valt**. Gebruik hiervoor de gegevens van het laatste volledige jaar, zijnde 2021. Een rekentool is ter beschikking op de website van het VEKA, op webpagina 'Toekomstig beleid voor energie-intensieve ondernemingen'; onder de titel 'Verplichtingen in kader van een omgevingsvergunningsaanvraag'. Indien gewenst, kunnen we deze voor u invullen.

Hieronder lichten we toe.

Tot nu toe lag de drempel voor een energie-intensieve vestiging op een jaarlijks primair energieverbruik van ten minste 0,1 PJ. Deze drempel blijft maar nu wordt er naar het finaal energieverbruik gekeken. Wat is het verschil?

Primaire energie is de energie die nodig is aan de bron om het uiteindelijke energiegebruik te dekken, rekening houdende met de verliezen die hierbij optreden. In het bijzonder bij de productie van elektriciteit uit fossiele brandstoffen gaat veel energie verloren in de vorm van warmte. Een elektriciteitscentrale heeft, indien de verloren warmte

niet wordt gebruikt, een gemiddeld rendement van slechts ca. 40%.

Het finaal energieverbruik wordt gedefinieerd als het energetisch eindverbruik van de energiedragers die benut worden in een vestiging van een onderneming. Dat is dus de som van de verbruiken die u als het bedrijf op uw energiefacturen (elektriciteit, gas, stookolie, andere) ziet staan.

De groep 'energie-intensieve ondernemingen' die konden toetreden tot de EBO, zal hiermee dus wijzigen aangezien minder vestigingen als 'energie-intensief' beschouwd zullen worden.

Energie-intensieve ondernemingen

> 0,1 PJ: Energieplan en energiestudie

Energieplan

Een energieplan voor bestaande installaties is voortaan vereist voor alle vestigingen van ondernemingen met een totaal finaal energiegebruik van ten minste 0,1 PJ per jaar. Het energieplan moet nog steeds conform verklaard worden door het VEKA en blijft ook 4 jaar geldig is. Ook indienen dient rechtstreeks bij het VEKA te gebeuren, via een webapplicatie.

Bedrijven die reeds een geactualiseerd energieplan hebben dat nog geldig is, hoeven nu niets te doen. De meeste energieplannen dateren echter van 2019, deze moeten dus ook geactualiseerd worden in 2023.

De nieuwe regeling gaat in vanaf 14 december 2022, zijnde de datum van de volgende release van het omgevingsloket.

Voor nieuwe vestigingen, of vestigingen die door toename van hun verbruik nieuw onder de regeling vallen, blijft verder gelden:

- binnen de negen maanden nadat uit het eerstvolgend ingediend integraal milieujaarverslag (IMJV) blijkt dat een vestiging van een onderneming een totaal finaal energiegebruik van 0,1 PJ per jaar heeft, moet er een energieplan

opgesteld worden voor die vestiging, dat conform verklaard moet worden door het VEKA.

Energiestudie

De energiestudie voor nieuwe installaties blijft ongewijzigd, maar ook hier moet het verbruik herberekend worden naar het finaal energieverbruik.

Een energiestudie moet toegevoegd worden bij een omgevingsvergunningsaanvraag (zoals vermeld in artikel 6.5.1 tot en met 6.5.8 van het Energiebesluit) indien de aanvraag één van de onderstaande mogelijkheden betreft:

- een nieuwe ingedeelde inrichting of activiteit met een totaal jaarlijks (finaal) energiegebruik van ten minste 0,1 PJ;
- de verandering van een ingedeelde inrichting of activiteit met een toekomstig totaal jaarlijks (finaal) energiegebruik van ten minste 0,1 PJ, als die verandering een jaarlijks primair meerverbruik van ten minste 10 TJ (0,01 PJ) met zich meebrengt en als in het verleden reeds een energieplan voor de inrichting of activiteit werd opgesteld. Daarbij wordt gekeken naar het energieverbruik van de nieuwe installatie(s) op zich.

Bovenstaande tekst is gebaseerd op hoe het nu op het omgevingsloket is vermeld, voor de exacte tekst is het wachten op de nieuwe release.

Energieplan en energiestudie moeten nog steeds worden opgesteld door een energiedeskundige die aanvaard is door het VEKA.

IMJV

De opmaak van het deel 'Energiegegevens' van het IMJV (Integraal MilieuJaarVerslag) is voortaan vereist voor alle inrichtingen met een finaal energiegebruik (i.p.v. primair energiegebruik) van tenminste 0,1 PJ per jaar.

Energieplanning verdwijnt uit Vlarem II

Met dit besluit verhuizen de verplichtingen m.b.t. energieplanning uit Vlarem II naar hoofdstuk V van het

Energiebesluit, dat volledig wordt vervangen. Het gaat dan om de inhoud en procedure van het energieplan en de energiestudie, aangevuld met energieaudit en energiebalans. Ook de definities verdwijnen uit Vlare II. Deze verwezen al naar het energiebesluit of overlapt ermee.

Dit betekent dat het energieplan moet ingediend worden en conform verklaard door het VEKA. Een energieplan moet dus niet meer toegevoegd worden aan een omgevingsvergunningaanvraag, wel een energiestudie indien nodig.

Meer maatregelen verplicht uit te voeren: vanaf IRR 13% en no-regret maatregelen

De definitie van een rendabele maatregel wordt algemeen verscherpt, van een interne rentevoet (IRR) van > 15% naar > 13%. Daarmee wordt de terugverdientijd van een investering (bij een geschatte levensduur van 10 jaar) opgetrokken van ongeveer 4 naar 4,5 jaar. Daardoor zullen meer investeringen het criterium rendabel krijgen en moeten uitgevoerd worden.

Energie-intensieve bedrijven (> 0,1 PJ finaal energieverbruik) zijn verplicht om deze maatregelen binnen de 3 jaar na de conformverklaring van het energieplan uit te voeren. Dit was reeds het geval, maar nu zal het aantal uit te voeren maatregelen toenemen op basis van de aangepaste rentevoet.

De verplichting om rendabele maatregelen uit te voeren, wordt ook uitgebreid naar bedrijven met een lager verbruik (zie verder). 'No-regret' maatregelen zijn maatregelen met een terugverdientijd van minder dan drie jaar.

Energiebeleidsovereenkomst (EBO)

De huidige EBO loopt af eind 2022. Er zal een nieuwe EBO opgestart worden. Hiervoor zijn reeds ontwerpdocumenten opgesteld. Ook hier is weer te bekijken of het bedrijf nog in aanmerking komt op basis van een finaal energiegebruik van > 0,1 PJ.

De looptijd van de nieuwe EBO zal 4 jaar bedragen (01.01.2023-31.12.2026). Toetreden kan voor VER-bedrijven én niet-VER-bedrijven.

Op basis van de ontwerpdocumenten zouden maatregelen met een IRR van minimaal 12% (VER-bedrijven)/10,5% (niet-VER-bedrijven) moeten uitgevoerd worden.

Er komen ook verbredingsthema's rond restwarmte en klimaat. Tegen 1 oktober 2023 zal ieder EBO-bedrijf een restwarmtepotentieelstudie moeten uitvoeren. Bijkomend moeten de VER-bedrijven een klimaatroadmap opmaken tegen 31 december 2024, met o.m. het bepalen van een algemeen beleid rond klimaat.

De voorwaarden zijn strenger dan wettelijk bepaald, maar als tegenprestatie voor de extra inspanningen kan het bedrijf rekenen op juridische stabiliteit en geen bijkomende opgelegde maatregelen gedurende de looptijd van de overeenkomst.

Niet-energieintensieve ondernemingen

≤ 0,1 PJ: energieaudits en -balansen

<0,05 – 0,1 PJ: energieauditverplichting voor alle bedrijven

Alle bedrijven met een finaal energieverbruik van 0,05 tot 0,1 PJ worden verplicht een energieaudit uit te voeren.

Voor grote ondernemingen met een verbruik tot 0,1 PJ (bedrijven met energieplan, met EBO, met ISO-50001 vrijgesteld) bestond deze verplichting reeds, maar er waren geen concrete eisen aan gekoppeld. Dit verandert nu: ook deze ondernemingen moeten rendabele maatregelen met een IRR van > 13% verplicht uitvoeren binnen de 3 jaar.

Ook hier kan er een verschuiving zijn door de overschakeling van primair naar finaal verbruik.

De audit wordt uitgevoerd volgens een sjabloon vastgesteld door het VEKA en door een

energiesdeskundige die aanvaard is door het VEKA. De resultaten van de audit zullen moeten ingevuld worden in een webapplicatie.

Audits van 2019 dienen begin 2023 ook te worden geactualiseerd. Bedrijven met energieaudits die dateren van 2020 mogen wachten tot 2024 voor de 4-jaarlijkse audit.

Voor KMO's met een verbruik van 0,05 PJ-0,1 PJ is deze verplichting nieuw. En ook KMO's moeten rendabele maatregelen met een IRR van > 13% verplicht uitvoeren binnen de 3 jaar.

De regeling gaat in vanaf 1 april 2023. De energieaudit is 4 jaar geldig.

Voor nieuwe vestigingen, of vestigingen die door toename van hun verbruik nieuw onder de regeling vallen, is er 6 maanden tijd om de energieaudit uit te voeren.

Voor bedrijven die tot nu toe bij de energie-intensieve bedrijven hoorden en door de nieuwe definitie onder de auditverplichting komen te vallen, kan er in de overgangperiode onduidelijkheid zijn of ze nu nog een energieplan dan wel een energieaudit moeten doen. Wie al bezig is met een actualisatie van zijn energieplan, kan hieraan verder doen. Wie nu nog moet beslissen, kan zich baseren op het finaal energieverbruik van het laatste volledige jaar (nu nog 2021).

Energiedeskundigen

De energieaudit moet uitgevoerd worden door een erkend energiesdeskundige. De energiesdeskundigen mogen extern zijn of werknemer van het bedrijf, maar moeten kunnen aantonen dat ze over een grondige technische en bedrijfseconomische kennis van de te onderzoeken vestiging beschikken. De minister kan de verdere procedure voor de aanvaarding van de energiesdeskundigen vastleggen.

0,02 – 0,05 PJ: energiebalans voor KMO's

Grote ondernemingen (GO) met een finaal energieverbruik tussen 0,02 en 0,05 PJ dienen een energieaudit uit te voeren. Dit blijft (zie hoger), en ze moeten ook de rendabele maatregelen met een IRR van > 13% verplicht uitvoeren binnen de 3 jaar.

Voor KMO's met een verbruik van 0,02 – 0,05 PJ komt er de nieuwe tool van de energiebalans en de verplichte uitvoering van 'no-regret' maatregelen.

No-regret maatregelen hebben een terugverdientijd van < 3 jaar. Per sector wordt een lijst opgesteld van maximaal 10 maatregelen.

Het sjabloon voor de energiebalans wordt ter beschikking gesteld door het VEKA. De energiebalans mag gemaakt worden door de exploitant zelf of een interne of externe deskundige, deze moet niet door het VEKA aanvaard worden.

De energiebalans gaat in vanaf 1 april 2023. Deze is 4 jaar geldig en er is 4 jaar tijd om de maatregelen uit te voeren. Na elke termijn van 4 jaar dient tevens gerapporteerd te worden over de uitgevoerde maatregelen.

< 0,02 PJ: enkel verplichtingen voor GO's

Grote ondernemingen met een finaal energieverbruik kleiner dan 0,02 PJ dienen (nog steeds) een energieaudit uit te voeren (zie hoger). Ook zij moeten nu de rendabele maatregelen met een IRR van > 13% verplicht uitvoeren binnen de 3 jaar.

KMO's met een finaal energieverbruik van kleiner 0,02 PJ per jaar blijven gespaard van energieaudit- of balansverplichtingen.

Vrijwillige sectorfederatieovereenkomst (SFO)

Voor bedrijven met energieaudit of -balansverplichtingen wordt ook een vrijwillige regeling uitgewerkt: de sectorfederatieovereenkomsten. De bedoeling is dat de sectorfederaties hun leden kunnen ontzorgen door te verzekeren dat ze aan de wetgeving voldoen en de verplichte maatregelen uitvoeren.

Daarnaast wordt een subsidieregeling uitgewerkt voor niet verplichte energieverbeterende maatregelen.

Deze is als volgt:

- via calls (eerste te verwachten in de loop van 2023)
- max. 100.000 Euro per premie
- max. 2 VTE personeelskost
- gedurende maximaal 4 jaar

De voorwaarden, de procedure, de beoordelingscriteria en de uitbetalingsmodaliteiten zijn ook opgenomen in het Energiebesluit ('Hoofdstuk XVIII Sectorfederatieovereenkomsten'). Voor het opvolgen van de calls verwijzen we naar uw sectorfederatie.

Andere premies

Ook de 'premie na audit' (of 'na energiestudie') die verleend wordt door de elektriciteitsdistributienetbeheerder voor investeringen voor (niet-woon)gebouwen van minstens 5 jaar wordt nog slechts toegekend voor investeringen met een IRR kleiner dan 13%.

De premie wordt toegekend als % van de meerkosten. Bij vervanging betekent dit: de extra kosten om meer energiebesparing of verhoging energie-efficiëntie te realiseren t.o.v. standaard. Voor nieuwe installaties is de 'meerkost' de volledige investering.

Het steunpercentage bedraagt $(13 - \text{IRR}) * 20\%$ van de meerkost van de investering, met een maximum van 60% en maximaal 100.000 euro per investering met een maximaal cumulatief plafond van 100.000 euro voor drie opeenvolgende belastingjaren per eindafnemer (voorheen 25.000 Euro).

Bestaande premiestelsels worden aan deze nieuwe regeling aangepast.

Implementatie en Handhaving

Momenteel zijn de actoren nog volop de praktische kant van deze update aan het organiseren. Voor de nieuwe tools & webapplicaties verwijzen we naar de website van het VEKA.

De handhaving ligt vanaf nu volledig bij het VEKA. Het VEKA is er zich van bewust dat de energiedeskundigen de volgende maanden overbevraagd zullen worden om energiebalansen/studies te maken.

Enige soepelheid rond de deadline zal er dus wellicht wel zijn.

Andere wijzigingen

Hiernaast bevat het verzamelbesluit energie ook een heleboel andere wijzigingen, voornamelijk omtrent de gebouwschil. Deze komen aan bod in volgende milieufiche.

Inlichtingen

Voor verdere info en/of invulling kan u steeds terecht bij Antea Group.

Geert T'Kindt +32 (0)498 90 27 47

Geert.tkindt@anteagroup.be

Marleen Verbruggen +32 (0)3 221 55 26

marleen.verbruggen@anteagroup.be

Overzichtstabel:

Finaal energieverbruik	GO*	KMO
Energie-intensieve ondernemingen > 0,1 PJ	Energieplan en energiestudie (bij omgevingsvergunningaanvraag) Vrijwillige energiebeleidsafspraken (EBO) mogelijk	
Ondernemingen 0,05-0,1 PJ	Audit grote ondernemingen met verplichte uitvoering rendabele maatregelen bij IRR>13% Vrijwillige sectorfederatieafspraken (SFO) mogelijk	Energie-audit KMO met verplichte uitvoering rendabele maatregelen bij IRR>13% Vrijwillige sectorfederatieafspraken (SFO) mogelijk
Ondernemingen 0,02-0,05 PJ	Audit grote ondernemingen met verplichte uitvoering rendabele maatregelen bij IRR>13% Vrijwillige sectorfederatieafspraken (SFO) mogelijk	Energiebalans KMO met uitvoering van (sectorale) no-regret maatregelen Vrijwillige sectorfederatieafspraken (SFO) mogelijk
Ondernemingen < 0,02 PJ	Audit grote ondernemingen met verplichte uitvoering rendabele maatregelen bij IRR>13% Vrijwillige sectorfederatieafspraken (SFO) mogelijk	/

*Criteria Grote Onderneming (GO):

bedrijf met

- ofwel > 250 personeelsleden
- ofwel > 50 miljoen jaaromzet én > 43 miljoen jaarlijks balanstotaal